

SARDZES STŪRMAŅA UZ KUĢIEM, MAZĀKIEM PAR 3000 BT PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Sardzes stūrmanis uz kuģiem, mazākiem par 3000 BT	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3.PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (4.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Nav.	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Nav.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Sardzes stūrmanis uz kuģiem, mazākiem par 3000 BT, var strādāt uz dažādu tipu kuģiem, kuru bruto tilpība ir mazāka par 3000 BT. Nodrošina kuģa, kravas, pasažieru un apkalpes drošību, plāno, analizē un organizē kuģa pārgājienu un patstāvīgi vada kuģi, nodrošina radiosakarus un sardzes pienākumu pildīšanu, kuģa tehnisko ekspluatāciju, kravas operācijas un citas ar kuģa darbību saistītas operācijas. Ievēro darba aizsardzības, labas darba prakses, vides aizsardzības un saistošo nacionālo un starptautisko normatīvo aktu prasības.</p> <p>Sardzes stūrmanis uz kuģiem, mazākiem par 3000 BT, var strādāt uz Latvijas vai citu valstu karogu kuģiem starptautiskajā kuģošanā ar nosacījumu, ka viņa profesionālās kompetences saskaņā ar normatīvajos aktos par jūrnieku sertificēšanu noteiktajām prasībām atbilst 1978. gada Starptautiskās konvencijas par jūrnieku sagatavošanu, sertificēšanu un sardzes pildīšanu (STCW konvencija) kodeksa A-II/1. un A-IV/2. standarta prasībām.</p> <p>Sardzes stūrmanis uz kuģiem, mazākiem par 3000 BT, var strādāt uz iekšējo ūdeņu kuģiem, komercdarbībā iesaistītiem atpūtas kuģiem un zvejas kuģiem ar nosacījumu, ka viņa profesionālās kompetences atbilst normatīvajos aktos par jūrnieku sertificēšanu noteiktajām prasībām.</p> <p>Sardzes stūrmaņa uz kuģiem, mazākiem par 3000 BT, pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Kuģa, kas mazāks par 3000 BT, vadīšana:</p> <ul style="list-style-type: none">– īstenot kuģa pārgājienu;– uzturēt navigācijas sardzi;– izmantot radiolokatoru un automātiskās radiolokācijas informācijas apstrādes aparāturu (ARPA);– izmantot elektronisko jūras navigācijas karšu sistēmu (ECDIS);– lietot profesionālo angļu valodu darba pienākumu veikšanā;– rīkoties ārkārtas situācijās uz kuģa;– pielietot vizuālās signalizācijas ierīces un aprīkojumu;	

- veikt manevrus ar kuģi.

3.2. Kravas apstrādāšana un izvietošana uz kuģiem, kas mazāki par 3000 BT:

- sagatavot kuģi kravas iekraušanai un izkraušanai;
- kontrolēt kravas iekraušanu un izkraušanu;
- nostiprināt kravu;
- kontrolēt kravas pārvadāšanai nepieciešamos apstākļus;
- apsekot kravas tilpnes, lūku vākus un balasta tankus.

3.3. Radiosakaru organizēšana uz kuģiem, kas mazāki par 3000 BT:

- lietot globālās jūras negadījumu un drošības sakaru sistēmas (GMDSS) aprīkojumu informācijas pārraidīšanai un saņemšanai;
- nepieļaut maldinošas informācijas pārraidīšanu ar kuģa GMDSS aprīkojumu;
- pārbaudīt GMDSS aprīkojuma darbību;
- uzturēt GMDSS radio žurnālu;
- nodrošināt radiosakarus ārkārtas situācijās.

3.4. Rūpes par kuģa un cilvēku drošību un vides aizsardzību uz kuģiem, kas mazāki par 3000 BT:

- ievērot vides piesārņojuma novēršanas prasības;
- uzturēt kuģa jūrasspēju;
- novērst, kontrolēt un dzēst ugunsgrēku uz kuģa;
- izmantot dzīvības glābšanas līdzekļus;
- sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa;
- uzraudzīt normatīvo aktu prasību izpildi;
- pielietot vadītāja un komandas darba prasmes;
- veicināt personāla un kuģa drošību.

3.5. Sardzes stūrmaņa uz kuģiem, kas mazāki par 3000 BT, profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamo vispārējo zināšanu un prasmju pielietošana:

- lietot valsts valodu;
- lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas;
- piemērot matemātikas un dabaszinību pamatprincipus un paņēmienus;
- ievērot sociālos un pilsoniskos principus;
- pilnveidot profesionālo kvalifikāciju;
- piemērot uzņēmējdarbības principus;
- ievērot darba tiesisko attiecību normas.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Īstenot kuģa pārgājieni.	<p>Izvēlēties piemērotākā mēroga navigācijas kartes.</p> <p>Koriģēt navigācijas kartes un publikācijas saskaņā ar jaunāko pieejamo informāciju.</p> <p>Iegūt, pareizi interpretēt un izmantot visu nepieciešamo informāciju no navigācijas kartēm un publikācijām.</p> <p>Identificēt visas iespējamās navigācijas briesmas pārgājiena laikā.</p> <p>Izstrādāt kuģa pārgājiena plānu atbilstoši vispārējiem kuģu maršrutu izstrādāšanas principiem.</p> <p>Pielietot piemērotāko metodi kuģa atrašanās vietas noteikšanai, ņemot vērā instrumentu un sistēmu pieļaujamās kļūdas.</p> <p>Pārbaudīt iegūto kuģa atrašanās vietu pēc atbilstošiem laika intervāliem.</p> <p>Pārbaudīt navigācijas sistēmu darbību atbilstoši ražotāja rekomendācijām un labai kuģošanas praksei.</p> <p>Izmantot eholoti dziļuma noteikšanai.</p> <p>Noteikt magnētiskā kompasa un žirokompasa labojumus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Navigācijas pamatjēdzieni. Plūdmaiņu teorija.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Karšu kataloga, citu publikāciju un navigācijas karšu uzbūve, to pielietošana. Navigācijas karšu un publikāciju apzīmējumi. Vispārējie kuģu maršrutu izstrādāšanas principi. Kuģa lagrēķins. Kuģa atrašanās vietas noteikšanas metodes (pēc debess ķermeņiem, krasta orientieriem, navigācijas līdzekļiem un kuģa lagrēķina). Elektronisko pozīcijas noteikšanas sistēmu darbības principi. Kuģa atrašanās vietas noteikšana ar elektroniskajām pozīcijas noteikšanas sistēmām. Plūdmaiņu aprēķināšanas metodes.</p>	<p>Spēja izplānot un īstenot kuģa pārgājieni, izmantojot visu pieejamo informāciju un navigācijas aprīkojumu.</p>	4. LKI

		<p>Labot kuģa kursus un peilējumus ar attiecīgajiem magnētiskā kompasu un žirokompasu labojumiem.</p>			
		<p>Izmantot piemērotāko stūrēšanas vadības režīmu atbilstoši pastāvošajiem meteoroloģiskajiem, jūras un satiksmes apstākļiem un paredzētajiem manevriem.</p>			
		<p>Pareizi interpretēt un izmantot pieejamo meteoroloģisko informāciju.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Meteoroloģisko instrumentu darbības principi. Meteoroloģisko sistēmu raksturīgās pazīmes.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Meteoroloģisko novērojumu reģistrēšana un ziņošanas kārtība. Meteoroloģiskās informācijas izmantošana pārgājiena plānošanā.</p>		
4.2.	Uzturēt navigācijas sardzi.	<p>Veikt navigācijas sardzes pieņemšanu, īstenošanu un nodošanu atbilstoši kuģa procedūrām, 1972. gada Konvencijas par starptautiskajiem kuģu sadursmju novēršanas noteikumiem (COLREG konvencija) un STCW konvencijas prasībām.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģa vadīšanas metodes ierobežotas redzamības apstākļos.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> STCW konvencijas kodeksa A-VIII standarta prasības par navigācijas sardzes pieņemšanu, īstenošanu, nodošanu un prasības par novērošanu, COLREG konvencijas prasības, piemērošana un mērķi. Ar navigācijas sistēmām iegūtās informācijas izmantošana sardzes pienākumu pildīšanā. Ziņošanas procedūras atbilstoši vispārējiem principiem attiecībā uz kuģu ziņošanas sistēmām un ar kuģu satiksmes vadības dienesta (VTS) procedūrām. Kuģa žurnāla aizpildīšanas kārtība.</p>	<p>Spēja uzturēt drošu navigācijas sardzi atbilstoši spēkā esošajiem starptautiskajiem normatīvajiem aktiem un kuģa procedūrām.</p>	4. LKI
		<p>Veikt novērošanu atbilstoši kuģa procedūrām, STCW konvencijas un COLREG konvencijas prasībām.</p>			
		<p>Lietot navigācijas ugunis, zīmes, skaņas un gaismas signālus.</p>			
		<p>Uzturēt kuģa žurnālu un veikt citus pierakstus.</p>			

4.3.	Izmantot radiolokatoru un automātiskās radiolokācijas informācijas apstrādes aparāturu (ARPA).	Pareizi interpretēt un analizēt informāciju, kas iegūta ar radiolokatoru un ARPA.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Radiolokatora un ARPA darbības principi. Galvenie ARPA veidi, to attēla īpatnības un standarti. Iespējamie riski, paļaujoties uz informāciju, kas iegūta ar ARPA. <u>Lietošanas līmenī:</u> Radiolokatora un ARPA uzstādījumi, to pielāgošana pastāvošajiem apstākļiem. COLREG konvencijas prasības.	Spēja izmantot radiolokatoru un ARPA drošas kuģošanas nodrošināšanā, pareizi interpretējot un analizējot informāciju, kas iegūta ar radiolokatoru un ARPA.	4. LKI
		Izvairoties no pārlietas kuģu satuvināšanās, ņemot vērā informāciju, kas iegūta ar radiolokatoru un ARPA.			
4.4.	Izmantot elektronisko jūras navigācijas karšu sistēmu (ECDIS).	Pareizi interpretēt un analizēt informāciju, kas iegūta ar ECDIS.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Elektroniskās navigācijas kartes (ENC) dati, to precizitāte, attēlošanas principi, parādīšanas iespējas un citi kartes datu formāti. Iespējamie riski, paļaujoties uz elektronisko karšu datiem. Procedūras ECDIS darbības kļūmju gadījumā. Starptautiskās prasības ECDIS izmantošanai un sistēmas veiktspējai. <u>Lietošanas līmenī:</u> ECDIS funkcijas, to pareiza pielietošana pastāvošajos apstākļos.	Spēja pielietot elektronisko jūras navigācijas karšu sistēmu (ECDIS) kuģa pārgājiena plānošanā un izpildē, nodrošinot drošu kuģošanu.	4. LKI
		Uzstādīt elektroniskās kartes un atjaunināt elektronisko karšu datus ar jaunākajām pieejamajām karšu korektūrām.			
4.5.	Lietot profesionālo angļu valodu darba pienākumu veikšanā.	Skaidri un saprotami sazināties angļu valodā ar citiem kuģiem, krasta stacijām, satiksmes dienestiem, kuģa apkalpi un citām kuģa operācijās iesaistītām personām darba pienākumu veikšanā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vārdu krājums angļu valodā. Angļu valodas gramatika un pareizrakstība. Lietišķās komunikācijas etiķete angļu valodā. Komunikācija angļu valodā dažādās darba un sadzīves situācijās. Jūrniecības terminoloģija angļu valodā. Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (IMO) Jūras sakaru standartfrāzes.	Spēja skaidri un saprotami sazināties angļu valodā rakstiski un mutiski darba pienākumu veikšanā, pielietojot jūrniecības terminoloģiju, IMO Jūras sakaru standartfrāzes un ievērojot lietišķās komunikācijas principus.	4. LKI
		Ievērot lietišķās komunikācijas principus angļu valodā rakstos un mutvārdos.			

		Lietot un pareizi interpretēt jūrniecības un citas publikācijas, kā arī kuģa drošības ziņojumus angļu valodā.			
4.6.	Rīkoties ārkārtas situācijās uz kuģa.	Noteikt ārkārtas situācijas veidu un apmēru.	<u>Izpratnes līmenī:</u> COLREG konvencijas IV pielikumā noteiktie avārijas signāli. Meklēšanas un glābšanas operāciju organizācija atbilstoši Starptautiskās aviācijas un jūras meklēšanas un glābšanas rokasgrāmatas (IAMSAR) 3. daļai. Ziņojumu sagatavošanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa bojājumu sākotnējais novērtējums un to novēršanas veidi. Procedūras kuģa un personu glābšanai, palīdzības sniegšanai citam kuģim briesmās un reaģēšanai ārkārtas situācijās ostā. Sākotnējie pasākumi, kas veicami pēc sadursmes vai uzskriešanas uz sēkļa. Piesardzības pasākumi pasažieru aizsardzībai un drošībai ārkārtas situācijās. Ārkārtas situāciju mācību trauksmju organizēšana uz kuģa.	Spēja plānot darbības un rīkoties ārkārtas situācijās atbilstoši to veidam un apmēram, kuģa rīcības plāniem un procedūrām, kā arī informēt un evakuēt personālu.	4. LKI
		Nekavējoties atpazīt briesmu signālu.			
		Rīkoties atbilstoši kuģa rīcības plāniem un procedūrām ārkārtas situācijās.			
		Veikt personāla evakuāciju nekavējoties un atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
		Veikt iekārtu ārkārtas apturēšanu un izolēšanu nekavējoties un atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
		Rīkoties prioritāšu secībā atbilstoši ārkārtas situācijas veidam un problēmas steidzamības pakāpei.			
		Informēt kuģa personālu atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
		Sagatavot ziņojumus atbilstoši ārkārtas situācijas veidam.			
4.7.	Pielietot vizuālās signalizācijas ierīces un aprīkojumu.	Izmantot Starptautisko signālu kodeksu (INTERCO), pārraidot un uztverot trauksmes signālus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Starptautiskajā signālu kodeksā (INTERCO) noteiktie signāli. COLREG konvencijas IV pielikumā noteiktie avārijas signāli.	Spēja pielietot vizuālās signalizācijas ierīces un aprīkojumu atbilstoši pastāvošajai situācijai.	4. LKI
		Pārraidīt un uztvert Morzes gaismas trauksmes signālu "SOS" un atsevišķu burtu signālus.			

4.8.	Veikt manevrus ar kuģi.	Vadīt kuģi dažādos kuģošanas apstākļos, nodrošinot kuģošanas drošību.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģa manevrēšanas elementi. Kuģu, tostarp atkrastes kuģu, enerģētiskās iekārtas un klāja mehānismu ekspluatācijas pamatprincipi. Faktori, kas ietekmē kuģa manevrēšanu. Enkurvietas izvēles principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pāri bortam pārkritušu personu glābšanas manevri un procedūras. Pietauvošanās un attauvošanās procedūras. Enkurošanās procedūras.	Spēja droši manevrēt kuģi dažādos kuģošanas apstākļos, ņemot vērā un analizējot ārējo faktoru iedarbību un atbilstoši vispārpieņemtai jūras praksei.	4. LKI
		Analizēt ārējo faktoru iedarbību uz kuģa manevrētspēju.			
		Veikt kuģa tauvošanās operācijas.			
		Veikt kuģa enkurošanās operācijas.			
4.9.	Sagatavot kuģi kravas iekraušanai un izkraušanai.	Piedalīties apkalpes instruktāžā par iekraujamo kravu, tās īpašībām, drošu apstrādi un piesardzības pasākumiem kravas operāciju laikā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kravas apstrādes aprīkojuma darbības principi. Kravas daudzuma, slodžu, spēku, momentu un kuģa noturības parametru aprēķini. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kravas tilpņu sagatavošanas procedūras dažādu kravu iekraušanai. Kravas apstrādes aprīkojuma sagatavošanas procedūras kravas iekraušanai un izkraušanai.	Spēja sagatavot kuģa kravas tilpnes un kravas apstrādes aprīkojumu kravas iekraušanai un izkraušanai atbilstoši procedūrām un sniegtajai instruktāžai.	4. LKI
		Sagatavot kravas tilpnes kravas iekraušanai.			
		Pārbaudīt kravas apstrādes aprīkojumu pirms kravas iekraušanas un izkraušanas.			
		Sagatavot kravas apstrādes aprīkojumu kravas iekraušanai un izkraušanai.			
4.10.	Kontrolēt kravas iekraušanu un izkraušanu.	Kontrolēt kravas iekraušanu un izkraušanu, sadarbojoties ar krasta personālu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kravas, tostarp smagas kravas, ietekme uz kuģa jūrasspēju un noturību. Kravas apstrādes aprīkojuma drošas darba slodzes principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautiskās prasības kravu, tostarp bīstamo, riskanto un kaitīgo kravu, drošai apstrādei un izvietošanai.	Spēja kontrolēt kravas iekraušanu un izkraušanu atbilstoši kravas drošas apstrādes prasībām un kravas plānam.	4. LKI
		Kontrolēt kravas plāna izpildi kravas operāciju laikā.			
		Droši ekspluatēt kravas apstrādes aprīkojumu.			

4.11.	Nostiprināt kravu.	Pielietot piemērotākos kravas stiprinājumu veidus un kravas stiprināšanas metodes.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kravas stiprināšanas metodes atbilstoši kravas nostiprināšanas rokasgrāmatai. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kravu stiprinājumi, to veidi un pielietošana.	Spēja droši nostiprināt kravu, kā arī uzraudzīt tās nostiprināšanu atbilstoši kravas nostiprināšanas rokasgrāmatas prasībām.	4. LKI
		Nostiprināt kravu atbilstoši kravas nostiprināšanas rokasgrāmatas prasībām.			
		Uzraudzīt kravas nostiprināšanu atbilstoši kravas nostiprināšanas rokasgrāmatas prasībām.			
		Pārbaudīt stiprinājumu stāvokli pirms kuģa atiešanas no piestātnes.			
4.12.	Kontrolēt kravas pārvadāšanai nepieciešamos apstākļus.	Uzraudzīt kravas un tās stiprinājumu stāvokli pārgājiena laikā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kravas pārvietošanās ietekme uz kuģa noturību. Kravu, tostarp bīstamo, riskanto un kaitīgo kravu, ietekme uz cilvēku un kuģa drošību. Dažādu kravu īpašības. Ārējo faktoru ietekme uz kravas īpašībām. Kravas apstrādes instrukciju (MSDS u.tml.) saturs un nozīme.	Spēja kontrolēt un nodrošināt kravai nepieciešamos apstākļus pārgājiena laikā, ņemot vērā kravas īpašības, ārējo faktoru iedarbību uz tām un kravas apstrādes instrukcijas.	4. LKI
		Analizēt ārējo faktoru iedarbību uz kravas īpašībām.			
		Nodrošināt kravai atbilstošus apstākļus (temperatūru, mitruma daudzumu, ventilāciju u.tml.).			
4.13.	Apsēkot kravas tilpnes, lūku vākus un balasta tankus.	Pārbaudīt kravas tilpņu, lūku vāku un balasta tanku tehnisko stāvokli.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģa konstrukcijas elementi. "Paplašinātās apskates programmas" mērķi. Visbiežākās bojājumu un defektu veidošanās vietas, ko veicina kravas operācijas, korozija, meteoroloģiskie apstākļi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa apskašu procedūras. Korozijas veidi, cēloņi, tās novēršana.	Spēja apsēkot kuģa kravas tilpnes, lūku vākus un balasta tankus, atpazīstot iespējamus bojājumus un defektus un ziņojot par tiem noteiktajā kārtībā.	4. LKI
		Atpazīt kravas tilpņu, lūku vāku un balasta tanku bojājumus un defektus.			
		Ziņot par atklātajiem defektiem un bojājumiem.			
4.14.	Lietot globālās jūras negadījumu un drošības sakaru sistēmas (GMDSS)	Izmantot GMDSS aprīkojumu atbilstoši tā ekspluatācijas rokasgrāmatām un	<u>Izpratnes līmenī:</u> Starptautiskās Telekomunikāciju savienības Radionoteikumu (ITU	Spēja sekmīgi un lietderīgi pārraidīt un saņemt informāciju, izmantojot kuģa GMDSS aprīkojumu atbilstoši tā	4. LKI

	aprīkojumu informācijas pārraidīšanai un saņemšanai.	kuģošanas rajonam.	Radio Regulations) prasības. SOLAS konvencijas prasības radiosakaru uzturēšanai uz kuģa.	ekspluatācijas rokasgrāmatām un starptautisko normatīvo aktu prasībām.	
		Skaidri un konkrēti formulēt ziņojuma saturu, izmantojot IMO Jūras sakaru standartfrāzes.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Ziņošanas procedūras. IMO Jūras sakaru standartfrāzes. Starptautiskajā Signālu kodeksā (INTERCO) noteiktie signāli. Ziņojumu reģistrēšanas kārtība.		
		Pareizi apstrādāt saņemtos ziņojumus, kas attiecas uz kuģa un uz tā esošo personu drošību, aizsardzību un jūras vides aizsardzību.			
4.15.	Nepieļaut maldinošas informācijas pārraidīšanu ar kuģa GMDSS aprīkojumu.	Īstenot preventīvus pasākumus viltus briesmu signālu pārraidīšanas novēršanā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautiskajā Signālu kodeksā (INTERCO) noteiktie signāli. Procedūras viltus signālu seku mazināšanai.	Spēja nepieļaut maldinošas informācijas pārraidīšanu ar kuģa GMDSS aprīkojumu.	4. LKI
		Atcelt viltus briesmu signālu.			
4.16.	Pārbaudīt GMDSS aprīkojuma darbību.	Testēt GMDSS aprīkojumu atbilstoši tā ekspluatācijas rokasgrāmatām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> GMDSS aprīkojuma uzbūve un darbības principi. SOLAS konvencijas prasības rezerves enerģijas avotiem. GMDSS aprīkojuma darbības principi.	Spēja pārbaudīt un testēt GMDSS aprīkojumu atbilstoši tā ekspluatācijas rokasgrāmatām un starptautiskajām prasībām.	4. LKI
		Pārbaudīt rezerves enerģijas avotu tehnisko stāvokli un darba parametrus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> GMDSS aprīkojuma testēšanas procedūras.		
		Identificēt GMDSS aprīkojuma bojājumus.			
4.17.	Uzturēt GMDSS radio žurnālu.	Veikt ierakstus GMDSS radio žurnālā par saņemtajiem un pārraidītajiem ziņojumiem.	<u>Lietošanas līmenī:</u> GMDSS radio žurnāla aizpildīšanas kārtība.	Spēja uzturēt GMDSS radio žurnālu, dokumentējot saņemtos un pārraidītos ziņojumus un GMDSS aprīkojuma darbības pārbaudes un testus.	4. LKI
		Dokumentēt GMDSS aprīkojuma darbības pārbaudes un testus.			
4.18.	Nodrošināt radiosakarus ārkārtas situācijās.	Pārraidīt briesmu signālu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautiskajā Signālu kodeksā (INTERCO) noteiktie signāli. Procedūras briesmu signāla	Spēja sekmīgi nodrošināt radiosakarus ar citiem kuģiem un krasta stacijām ārkārtas situācijās.	4. LKI
		Sekmīgi nodrošināt radiosakarus kuģa atstāšanas, ugunsgrēka un pilnībā vai daļēji			

		bojāta GMDSS aprīkojuma gadījumā.	pārraidīšanai. Meklēšanas un glābšanas radiosakari, tostarp IAMSAR rokasgrāmatas 3. daļā noteiktās procedūras.		
4.19.	Ievērot vides piesārņojuma novēršanas prasības.	Uzraudzīt kuģa operāciju norisi, nodrošinot to pilnīgu atbilstību 1973. gada Starptautiskās konvencijas par piesārņojuma novēršanu no kuģiem (MARPOL konvencija) un nacionālo normatīvo aktu prasībām.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Piesārņojuma no kuģiem ietekme uz jūras vidi. <u>Izpratnes līmenī:</u> MARPOL konvencijas prasības jūras vides piesārņojuma novēršanai.	Spēja ievērot vides piesārņojuma novēršanas prasības atbilstoši MARPOL konvencijas un nacionālo normatīvo aktu prasībām un kuģa procedūrām.	4. LKI
		Uzturēt saistošos kuģa žurnālus, tostarp naftas operāciju žurnālu un atkritumu reģistrācijas žurnālu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Piesardzības pasākumi, lai nepieļautu jūras vides piesārņošanu. Saistošo kuģa žurnālu, tostarp naftas operāciju žurnāla un atkritumu reģistrācijas žurnāla aizpildīšanas noteikumi un kārtība. Naftas produktus saturošo ūdeņu, notekūdeņu un atkritumu apstrādes kārtība. Naftas produktus saturošu ūdeņu, notekūdeņu, atkritumu apstrādes u.tml. iekārtu lietošanas noteikumi un kārtība. Paziņošanas kārtība noplūžu vai piesārņojuma gadījumā. Rīcības plāns naftas u.c. produktu noplūdes gadījumā (SOPEP, SMPEP u.tml.). Noplūžu likvidēšanas un norobežošanas aprīkojuma izvietojums uz kuģa un tā atbilstoša un pareiza lietošana. Proaktīvie pasākumi jūras vides aizsardzībā.		
		Noplūžu vai piesārņojuma gadījumā nekavējoties rīkoties atbilstoši MARPOL konvencijas un nacionālo normatīvo aktu prasībām un kuģa procedūrām.			
		Uzturēt labu kuģa reputāciju vides piesārņojuma novēršanas jomā.			
4.20.	Uzturēt kuģa jūrasspēju.	Nodrošināt kuģa noturības atbilstību IMO kuģu sākotnējās noturības kritērijiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģu, tostarp atkrastes kuģu, uzbūve un konstrukcijas elementi. Kuģa teorijas pamati.	Spēja nodrošināt un uzturēt kuģa jūrasspēju atbilstoši IMO kuģu sākotnējās noturības kritērijiem un vispārpieņemtai jūras praksei.	4. LKI
		Nodrošināt kuģa ūdensnecaurlaidību			

		atbilstoši vispārpieņemtai jūras praksei.	IMO kuģu sākotnējās noturības kritēriji. Kuģa ūdensnecaurlaidības principi. Pasākumi daļējas kuģa peldamības zaudēšanas gadījumā. Slodžu, spēku un momentu aprēķināšana. Kuģa noturības kontroles datorprogrammu pielietošana. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģa noturības informācija. Kuģa noturības, galsveres un slodžu tabulu un diagrammu pielietošana.		
4.21.	Novērst, kontrolēt un dzēst ugunsgrēku uz kuģa.	Veikt ugunsdrošības apgaitu. Nekavējoties un pareizi noteikt ugunsgrēka veidu un apmēru. Rīkoties atbilstoši kuģa rīcības plāniem un procedūrām ugunsgrēka gadījumā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ugunsgrēku veidi un stadijas. <u>Lietošanas līmenī:</u> Ugunsdrošība uz kuģa. Kuģa ugunsdzēsības sistēmu iedalījums, darbības principi un pielietojums. Rīcība ugunsgrēka gadījumā un ugunsgrēka dzēšanas metodes, tostarp, ja ugunsgrēks saistīts ar naftas produktu u.tml. sistēmām. Ugunsgrēka mācību trauksmju organizēšana uz kuģa.	Spēja novērst, kontrolēt un dzēst ugunsgrēku uz kuģa atbilstoši kuģa rīcības plāniem un procedūrām ugunsgrēka gadījumā.	4. LKI
4.22.	Izmantot dzīvības glābšanas līdzekļus.	Nekavējoties rīkoties kuģa atstāšanas un glābšanās trauksmes laikā atbilstoši kuģa trauksmju sarakstam. Ekspluatēt kuģa glābšanās peldlīdzekļus un glābšanas dežūrlaivas atbilstoši vispārpieņemtai drošības praksei un standartiem. Lietot kuģa glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu aprīkojumu atbilstoši apstākļiem, vispārpieņemtai drošības	<u>Izpratnes līmenī:</u> Glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu nolaišanas/pacelšanas ierīču darbības principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pienākumi kuģa atstāšanas un glābšanās trauksmes laikā. Kuģa atstāšanas mācību trauksmju organizēšana uz kuģa. Izdzīvošanas paņēmieni jūrā. Glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu nolaišanas, pacelšanas un	Spēja izmantot dzīvības glābšanas līdzekļus un to aprīkojumu atbilstoši apstākļiem, vispārpieņemtai drošības praksei un standartiem.	4. LKI

		praksei un standartiem.	darbināšanas procedūras. Glābšanās peldlīdzekļu un glābšanas dežūrlaivu aprīkojuma, tostarp radioiekārtu, avārijas radiobojas EPIRB, radiolokācijas atbildētāja SART, hidrotērpu un termiskās aizsardzības līdzekļu izmantošana.		
4.23.	Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa.	Nekavējoties un pareizi noteikt ievainojumu un slimību iespējamus cēloņus, veidu un apmēru. Sniegt pirmo medicīnisko palīdzību, nepieciešamības gadījumā izmantojot kuģu medicīnas rokasgrāmatas un krasta medicīnas iestāžu konsultācijas.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ievainojumu un slimību iespējamie cēloņi, veidi un apmērs. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kuģu medicīnas rokasgrāmatu (IMGS, MFAG u.tml.) izmantošana. Pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanas paņēmieni, tostarp elektrotraumu gadījumā. Konsultācijas ar krasta medicīnas iestādēm un iegūtās informācijas efektīva pielietošana pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanā uz kuģa.	Spēja nekavējoties sniegt pirmo medicīnisko palīdzību uz kuģa, līdz minimumam samazinot cietušā dzīvības apdraudējumu.	4. LKI
4.24.	Uzraudzīt normatīvo aktu prasību izpildi.	Pareizi identificēt normatīvo aktu prasības attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu. Nodrošināt normatīvo aktu prasību izpildi attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības attiecībā uz pasažieru pārvadāšanu. <u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu.	Spēja identificēt normatīvo aktu prasības un nodrošināt to ievērošanu attiecībā uz cilvēku dzīvības drošību jūrā, aizsardzību un jūras vides piesārņojuma novēršanu.	4. LKI
4.25.	Pielietot vadītāja un komandas darba prasmes.	Sadalīt pienākumus komandas locekļiem. Informēt komandas locekļus par veicamo darbu standartiem un sagaidāmo rīcību atbilstoši viņu pienākumiem un spējām. Apmācīt komandas locekļus atbilstoši viņu	<u>Izpratnes līmenī:</u> Piemērojamo starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības un ieteikumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Uzdevumu izpildes un darba slodzes	Spēja efektīvi strādāt komandā, kā arī pielietot vadītāja darba prasmes, plānojot un veicot darbus uz kuģa.	5. LKI

		kompetencei, spējām un pienākumiem.	vadība. Efektīva resursu pārvaldība un piemērošana. Darba organizācija un subordinācija uz kuģa. Efektīvas komunikācijas principi. Kuģa personāla vadības un apmācības principi. Lēmumu pieņemšanas metodes.		
		Plānot darbus un sadalīt resursus atbilstošā prioritāšu secībā.			
		Skaidri un nepārprotami nodot un saņemt darba pienākumu veikšanai nepieciešamo informāciju.			
		Efektīvi vadīt komandu.			
		Nodrošināt darbā iesaistīto komandas locekļu precīzu un vienādu izpratni par kuģa ekspluatācijas režīmu un ārējās vides apstākļiem.			
		Pieņemt konkrētajā situācijā visefektīvākos lēmumus.			
		Argumentēt savu viedokli un atbilstoši rīkoties strīdīgā situācijā.			
4.26.	Veicināt personāla un kuģa drošību.	Pareizi izmantot atbilstošus individuālās un kolektīvās aizsardzības līdzekļus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kuģa mehānismu un sistēmu droša atslēgšana un izolēšana. Drošības pamatnostādnes darbā ar augstsprieguma sistēmām. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aizsardzības līdzekļu izmantošana. Darba un veselības aizsardzības prasības darba vietā, tostarp slēgtās telpās, augstumā u.tml. Darba aizsardzības prasības darbā ar rokas darbarīkiem un mērinstrumentiem. Darba vides risku novērtēšanas nozīme un metodes. Labas darba prakses rādītāji un metodes.	Spēja veicināt personāla un kuģa drošību, izmantojot atbilstošus darba aizsardzības līdzekļus, nosakot darba vides riskus pirms darba veikšanas un atbilstoši kuģošanas drošības un darba aizsardzības noteikumiem un procedūrām.	4. LKI
		Noteikt darba vides riskus.			
		Ievērot darba aizsardzības prasības.			
		Ievērot elektrodrošības noteikumus, rīkojoties ar elektriskajām iekārtām un ierīcēm.			

			<p>Atļauju darbu veikšanai nozīme un to saņemšanas kārtība. Elektrodrošības noteikumi. Preventīvi pasākumi kuģa un personāla drošībai attiecībā uz bīstamību, ko rada elektromagnētiskais un nejonizējošais starojums.</p>		
--	--	--	--	--	--

**5. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Lietot valsts valodu.	<p>Skaidri un saprotami sazināties latviešu valodā.</p> <p>Ievērot lietišķās komunikācijas principus latviešu valodā rakstos un mutvārdos.</p> <p>Lietot un pareizi interpretēt nacionālās jurniecības publikācijas un citus profesionālos izdevumus.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Latviešu valodas gramatika un pareizrakstība. Lietišķās komunikācijas etiķete latviešu valodā. Komunikācija latviešu valodā dažādās darba un sadzīves situācijās. Jurniecības terminoloģija latviešu valodā.</p>	Spēja skaidri un saprotami sazināties valsts valodā rakstiski un mutiski darba pienākumu veikšanā, pielietojot jurniecības terminoloģiju un ievērojot lietišķās komunikācijas principus.	4. LKI
5.2.	Lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.	<p>Sagatavot pēc parauga dokumentus, izmantojot biroja lietojumprogrammas.</p> <p>Strādāt ar speciālajām lietojumprogrammām.</p> <p>Sazināties, izmantojot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.</p> <p>Kritiski izvērtēt informācijas un datu ticamību.</p> <p>Ievērot informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lietošanas drošību un kiberhigiēnu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Datoru un biroja tehnikas uzbūve un darbības principi. Kiberapdraudējuma veidi uz kuģa. Baltijas un starptautiskās jūras padomes (BIMCO) u.tml. vadlīniju piemērošana kiberdrošības uzlabošanai uz kuģa.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Biroja un speciālo lietojumprogrammu pielietošanas jomas un funkcionalitāte. Informācijas un datu analīze. Kiberhigiēnas jēdziens, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lietošanas un drošības noteikumi.</p>	Spēja efektīvi un droši lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba pienākumu veikšanā, izvērtējot pieejamās informācijas un datu ticamību.	4. LKI
5.3.	Piemērot matemātikas un dabaszinību pamatprincipus un paņēmienus.	Risināt praktiskus matemātiskus uzdevumus.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Fizikālās parādības un procesi, kā arī to cēloņi un likumsakarības. Ķīmiskās parādības un procesi, kā arī to cēloņi un likumsakarības.</p>	Spēja risināt praktiskus uzdevumus darba pienākumu veikšanā, veicot matemātiskus aprēķinus, izmantojot mērinstrumentus, izprotot un analizējot fizikālos un ķīmiskos procesus.	4. LKI

		Risināt praktiskus fizikas uzdevumus.	<p><u>Lietošanas līmenī:</u> Matemātisko mērījumu un aprēķinu metodes un to pielietošanas principi. Algebriski un ģeometriski mērījumi un aprēķini. Matemātiskās loģikas un analītikas principi. Mērinstrumentu izmantošanas principi. Mērvienību pielietošana un pārveidošana. Kuģa mehānismu rasējumu un sistēmu shēmu lasīšanas principi. Rasēšanas un skicēšanas principi. Fizikālu problēmu risināšanas metodes. Vielu ķīmiskās īpašības un ķīmisko reakciju veidi. Korozijas veidi un aizsardzības metodes.</p>		
		Risināt praktiskus lietišķās ķīmijas uzdevumus.			
5.4.	Ievērot sociālos un pilsoniskos principus.	Ievērot sociālās un ētikas normas.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Dažādu kultūru raksturīgās iezīmes. Stress un tā ietekme uz veselību un darba kvalitāti. Nogurums un tā ietekme uz veselību un darba kvalitāti. IMO vadlīnijas par noguruma mazināšanu un tā pārvaldību. Starptautiskās jūrnieku labklājības un atbalsta tīkla (ISWAN) u.tml. vadlīniju piemērošana rūpēs par veselību uz kuģa. Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra. Demokrātijas principi. Cilvēktiesību principi. Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības veicināšanas principi. Sabiedrību vienojošas vērtības. Sociālā daudzveidība un vienlīdzības</p>	Spēja ievērot sociālos un pilsoniskos principus, atrodoties multikulturālā vidē un iesaistoties sabiedriskajā dzīvē.	4. LKI
		Efektīvi komunicēt multikulturālā vidē.			
		Rūpēties par personīgo veselību.			
		Iesaistīties darbā sabiedrības labā.			

		Piemērot valsts drošības un aizsardzības principus un nostiprināt pilsonisko apziņu.	<p>princips. Valsts drošības pamatprincipi. Valsts aizsardzība un tās specifika mūsdienās. Tiesiskuma principi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Ētikas normas un to piemērošana. Sociālās normas un to piemērošana. Efektīvas komunikācijas principi. Konflikti un to risinājumu metodes. Starpkultūru mijiedarbība. Aktīvs un veselīgs dzīvesveids. Drošs, veselīgs un pilnvērtīgs uzturs. Personīgā higiēna. Veselības aizsardzība. Kvalitatīva atpūta un miegs kā priekšnosacījums stresa un noguruma mazināšanā.</p>		
5.5.	Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.	<p>Sekot līdzi normatīvo aktu izmaiņām u.c. aktualitātēm nozarē.</p> <p>Izvērtēt profesionālo pienākumu veikšanā nepieciešamās zināšanas un prasmes.</p> <p>Apgūt kvalifikācijas uzturēšanai un pilnveidošanai nepieciešamās zināšanas un prasmes.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Mācīšanās stratēģijas. Profesionālās karjeras izaugsme un tās nozīme.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Nozares informācijas avoti. Nozares informācijas analīze un nepieciešamo vai aktualizējamo zināšanu un prasmju noteikšana. Mācību un karjeras plānošana.</p>	Spēja izvērtēt profesionālo pienākumu veikšanā nepieciešamās zināšanas un prasmes, pastāvīgi uzturēt un pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.	4. LKI
5.6.	Piemērot uzņēmējdarbības principus.	<p>Izvērtēt iespējamus ekonomiskos riskus, plānojot kuģa pārgājienu un pārvaldājot kravu.</p> <p>Veikt savus darba uzdevumus, orientējoties uz kopējā mērķa sasniegšanu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Ekonomikas pamatprincipi. Loģistikas pamatprincipi. Komercedarbības pamati. Profesionālās ētikas principi.</p>	Spēja veikt darba uzdevumus atbilstoši uzņēmējdarbības principiem un orientējoties uz kopējā mērķa sasniegšanu.	4. LKI

5.7.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas.	Piemērot starptautiskos un nacionālos normatīvos aktus darba tiesisko attiecību jomā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasības attiecībā uz darbu jūrniecībā un darba tiesībām. Darba devēja un darbinieka tiesības, pienākumi un atbildība. Darba līguma nosacījumi.	Spēja identificēt piemērojamās darba tiesisko attiecību normas un ievērot tās atbilstoši starptautisko un nacionālo normatīvo aktu prasībām.	4. LKI
	Ievērot darba devēja un darbinieka līgumsaistības, pienākumus un tiesības.				

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Roberts Gailītis – eksperts, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vadītājs; – Edijs Štāls – eksperts, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākais inspektors; – Elīna Strode – eksperte, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākā inspektore; – Kalvis Innuss – eksperts, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra vadītāja vietnieks; – Igors Pavlovs – eksperts, Latvijas Tirdzniecības flotes Jūrnieku arodbiedrības prezidents; – Jāzeps Spridzāns – moderators, Latvijas Kuģu kapteiņu asociācijas prezidents; – Lana Giptere – moderatora asistente, VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra lietvedības sekretāre. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dace Vīgante – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> – Andris Bartkevičs – Satiksmes ministrijas pārstāvis – VAS "Latvijas dzelzceļš" Personāla direkcijas Personāla atalgojuma un attīstības daļas galvenais speciālists mācību jautājumos; – Agris Ruperts – PIB pārstāvis – PIKC "Liepājas Valsts tehnikums" direktors; – Igors Kurjanovičs – Transporta un loģistikas nozares ekspertu padomes pārstāvis – VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākais inspektors; – Edijs Štāls – (iesniedzēja pārstāvis) – VAS "Latvijas Jūras administrācija" Jūrnieku reģistra Konvencionālās uzraudzības daļas vecākais inspektors; – Līvija Zeiberte – Valsts izglītības satura centra Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.
Profesijas standarta NEP atzinums	12.03.2018.
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	21.03.2018.
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	-